Gemeente Aalsmeer

EXPEDITIE AALSMEER

Notitie Beeldende Kunst Aalsmeer

2025

Voorwoord

Hoe anders loop je door een dorp of stad, als er in de buitenruimte kunst te bewonderen is? Voor mij heeft kunst in de buitenruimte altijd een enorme toegevoegde waarde. Het doet mij beseffen dat het betreffende dorp of de betreffende stad oog heeft voor kwaliteit. En dan niet alleen kwaliteit in fysieke zin, maar kwaliteit van leven in de breedste zin van het woord.

Kunst verbindt, verrijkt en verblijdt. Kunst inspireert, kunst prikkelt je zintuigen en kunst geeft stof tot nadenken. Met andere woorden: kunst in de buitenruimte draagt bij aan het welzijn van de samenleving in zijn geheel en aan het welzijn van de individuen die deze samenleving vormen in het bijzonder. Het is mij dan ook een bijzonder genoegen om met u de komende jaren deze ‘Expeditie Aalsmeer’ te gaan ondernemen.

Herkenbare kunst die in samenwerking wordt gecreëerd, wordt omarmd door iedereen in Aalsmeer en Kudelstaart en bovendien aantrekkelijk is voor een regionaal en (inter-) nationaal publiek. Met oog voor heden, verleden en toekomst van onze mooie dorpskernen. De oorsprong van ons waterrijke dorp is namelijk uniek te noemen, net als de groei en ontwikkeling die we doormaken. We zijn inmiddels een dorp met grootstedelijke vraagstukken. Dat vraagt om kunst die daarbij aansluit en op voortborduurt.

Onze kunst, in onze buitenruimte. Water, bloemen en het unieke plassengebied geven inspiratie voor Expeditie Aalsmeer. Een wandeling door Aalsmeer en Kudelstaart gaat in de nabije toekomst een wandeling met meerwaarde zijn. Een wandeling die, zelfs als je niet van oorsprong direct kunstminnend bent, bewust of onbewust indrukwekkende beelden op je netvlies achterlaat.

Willem Kikkert
Wethouder kunst en cultuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

1.1 Uit de Strategienota Sociaal Domein: de visie op beeldende kunst 4

1.2 Het invullen van de visie; Expeditie Aalsmeer 4

1.3 Opbouw van deze notitie 5

2. Het doel en het proces 6

2.1 Het doel van Expeditie Aalsmeer 6

2.2 Het proces 7

3. Kunst als middel 8

3.1 Het belang van kunst 8

4. Terugblik 10

4.1 'De geschiedenis ligt eronder' 10

4.2 Nieuw Calslagen 10

4.3 De N196 11

4.4 De Bovenlanden 11

4.5 Toekomstige werken 11

5 Expeditie Aalsmeer 12

5.1 Participatie 12

5.2 Verbinding in de buitenruimte 13

5.3 De Aalsmeerse en Kudelstaartse context 14

5.4 Een interactieve wandeling 14

6. Planning 15

7. Monitoring en evaluatie 16

8. Financiering 17

8.1 Begroting 17

8.2 Reserve Kunstzinnige Verfraaiing 17

8.3 Mogelijkheden tot aanvullende financiering 18

Bijlage 1: Adviescommissie beeldende kunst 19

Bijlage 2: Beeldende kunst in de openbare ruimte 20

Bijlage 3: Voorbeeldprojecten Expeditie Aalsmeer 22

1 Inleiding

Gemeente Aalsmeer vindt beeldende kunst in de openbare ruimte van wezenlijk belang voor haar inwoners, omdat beeldende kunst een rol speelt in het versterken van participatie, welzijn, sociale cohesie, het landschap en de natuurbeleving. Vanuit inwoners en lokale partijen is er veel vraag naar beeldende kunstprojecten ter verbetering van de leefomgeving. Daarom gaat de gemeente de positie van beeldende kunst in de openbare ruimte versterken met de Notitie Beeldende Kunst Expeditie Aalsmeer. In deze notitie wordt de ambitie van gemeente Aalsmeer om actief te zijn op het gebied van beeldende kunst werkelijkheid.

1.1 Uit de Strategienota Sociaal Domein: de visie op beeldende kunst

In de Strategienota Sociaal Domein 2024 – 2027 'Omzien naar elkaar, verbinden en versterken' is de visie van gemeente Aalsmeer op beeldende kunst in de openbare ruimte opgenomen. Zoals in de nota opgenomen, draagt kunst bij aan het voorkomen en oplossen van maatschappelijke uitdagingen en problemen. Kunst wordt hierbij ingezet als middel. Op deze wijze draagt kunst bij aan de eerste kernopgave uit de nota: gezond en gelukkig leven makkelijker maken. Daarnaast heeft de gemeente de ambitie om te leren en verbinden door kunst en cultuur. We stimuleren deelname aan kunst door kunst te ondersteunen en te versterken. Deelname aan kunst draagt bij aan het vergroten van kansen, omarmt verschillen, bevordert sociale cohesie en vergroot begrip voor elkaar. Het draagt als vrijetijdbesteding bij aan mentale gezondheid en 'erbij horen'. Hierdoor is kunst belangrijk voor ontplooiing en brengt het mensen samen.

1.2 Het invullen van de visie; Expeditie Aalsmeer

Deze notitie over beeldende kunst heeft het doel om invulling te geven aan onze visie op beeldende kunst in de openbare ruimte. Dit doen we door een integrale en programmatische aanpak van beeldende kunst die past bij Aalsmeer en Kudelstaart in de vorm van de notitie 'Expeditie Aalsmeer'. Hierin krijgt kunst een rol van betekenis bij het versterken van de identiteit van Aalsmeer en Kudelstaart, vergroot het de kennis en het belang van het (im)materieel erfgoed, versterkt het het welzijn van inwoners, de sociale samenhang en de natuurbeleving. Deze notitie is vormgegeven samen met de Adviescommissie Beeldende kunst[1], inwoners, bedrijven en lokale en (inter)nationale kunstenaars. Om Expeditie Aalsmeer nu en de komende jaren te kunnen (blijven) uitvoeren, willen we een blijvende impuls geven aan de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing. Door deze reserve te borgen, kunnen we voor een langere tijd vooruit met de visie op beeldende kunst die in Expeditie Aalsmeer uitgewerkt is.

Nu en in de toekomst

Expeditie Aalsmeer geeft in eerste instantie uitvoering aan de visie uit de Strategienota Sociaal Domein en geeft invulling aan hoe we de komende jaren met kunstprojecten aan de slag gaan. Tegelijkertijd biedt Expeditie Aalsmeer een basis om ook in de toekomst nieuwe kunstprojecten te blijven ontwikkelen. Sterker nog: Expeditie Aalsmeer is zo ontworpen dat we de komende jaren, zolang we dit willen, nieuwe kunstprojecten kunnen opzetten die passen bij Aalsmeer en Kudelstaart.

Om de mogelijkheid te bieden meerdere jaren vanuit een visie bezig te kunnen zijn met Kunstprojecten in de openbare ruimte, hebben we het frame dat Expeditie Aalsmeer biedt om deze diverse kunstprojecten uit te voeren, een tijdspanne van 5 jaar meegegeven (2025-2029). Het financieringsvoorstel sluit hierop aan[2].

1 Kijk voor meer informatie over de adviescommissie beeldende kunst in bijlage 1.
2 Zie hoofdstuk 8.

1.3 Opbouw van deze notitie

In deze notitie schetsen we eerst het doel van en het proces achter Expeditie Aalsmeer. Vervolgens gaan we in op de rol van kunst binnen de Strategienota Sociaal Domein 2024 - 2027, waarna we aandacht besteden aan eerdere kunstprojecten ter voorbereiding van Expeditie Aalsmeer. Vervolgens beschrijven we het idee Expeditie Aalsmeer: Wat is Expeditie Aalsmeer precies en wat hebben we hieraan voor Aalsmeer en Kudelstaart. Daarna schetsen we de invulling van Expeditie Aalsmeer voor de komende jaren en lichten we toe hoe we komen tot deze kunstwerken. Vervolgens besteden we aandacht aan de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing en hoe we deze reserve blijvend kunnen vullen, aangezien deze reserve de basis is om Expeditie Aalsmeer de komende jaren en in de toekomst mogelijk te maken. Tot slot bespreken we welk resultaat we willen bereiken, hoe we dit meten en hierover rapporteren.

De huidige collectie

Voor de volledigheid hebben we aan deze notitie ook een overzicht toegevoegd van de huidige collectie beeldende kunst in de openbare ruimte in Aalsmeer en Kudelstaart[3]. Begin 2024 zijn al deze kunstwerken nagelopen en heeft er regulier onderhoud plaatsgevonden. Bij een tiental kunstwerken is behoorlijk achterstallig onderhoud geconstateerd. We restaureren deze werken zodat eind 2025 alle kunstwerken in de openbare ruimte weer in een goede staat verkeren.

3 Een lijst met kunstwerken in de openbare ruimte is toegevoegd in bijlage 2

2 Het doel en het proces

In dit hoofdstuk beschrijven we het doel van Expeditie Aalsmeer en het proces over de totstandkoming van deze notitie.

2.1 Het doel van Expeditie Aalsmeer

Het is het doel van Expeditie Aalsmeer om kunst in te zetten en op een duurzame wijze kunstprojecten te realiseren in de buitenruimte. Door kunstprojecten via Expeditie Aalsmeer te realiseren, hopen we inwoners en organisaties met elkaar te verbinden en samen iets moois voor en door de gemeenschap te creëren. Het is ons doel om betrokkenheid te creëren zodat de resultaten van Expeditie Aalsmeer herkenning oproepen en worden omarmd door de lokale bevolking en tegelijkertijd aantrekkelijk zijn voor een regionaal en (inter)nationaal publiek.

Een van de eindproducten is een rondwandeling waar we de verschillende kunstprojecten aan elkaar verbinden. Deze wandeling kan ieder jaar worden uitgebreid door hier een kunstproject aan toe te voegen. Kunst is hierdoor niet alleen verrijkend voor het landschap en de leefomgeving, maar ook een aanvulling op het gebied van verbinden, bewegen én natuurbeleving. Expeditie Aalsmeer neemt het heden, verleden en de toekomst van Aalsmeer en Kudelstaart als uitgangspunt. Er is een brede, inhoudelijke focus op de geschiedenis, het heden en de toekomst van Aalsmeer en Kudelstaart. De herwaardering van kennis en tradities voortkomend uit de economische activiteiten uit het verleden en de lokale cultuur die daaromheen ontstond, staat centraal. Ook kijken we naar de toekomst van de bloemenindustrie, het welzijn van de gemeenschap en de staat van de natuur en het landschap. Dit plaatsen we vervolgens in het perspectief van de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven die de komende decennia op ons afkomen. Door het verstrekken van verschillende kunstopdrachten willen we hierop nieuwe perspectieven bieden. We verrijken en verdiepen wat Aalsmeer en Kudelstaart uniek maken; hun oorsprong, groei en ontwikkeling.

Expeditie Aalsmeer geeft niet alleen een impuls aan het culturele veld, maar vat cultuur veel breder op door verbindingen te maken met partners en belanghebbenden uit diverse geledingen van de lokale samenleving. We zetten in op een positieve impact op de gemeenschap en de inspiratie die van kunst en kunstenaars uitgaat naar de inwoners door naar hun verhalen, dromen en wensen te luisteren en hier verbeelding aan te geven. Met deze meerjarige notitie bouwen we aan nieuwe, lokale samenwerkingsvormen om zo een basis te leggen voor continuering op de lange termijn.

Vanaf 2025 gaan we vertrekkend vanuit de visie van Expeditie Aalsmeer meerdere kunstprojecten realiseren. We werken hierbij samen met verschillende lokale partners. Per jaar realiseren we minimaal één kunstproject. Het eerste kunstproject betreft een samenwerking met Stichting De Bovenlanden[4].

We hopen dat door middel van de thema's en vragen die door de kunstprojecten worden opgeworpen er een stuk bewustzijn kan ontstaan bij een brede groep inwoners. Dit willen we ondersteunen met educatieve programma's waarmee we uiteenlopende doelgroepen willen bereiken en actief betrekken. Inwoners raken hierdoor vertrouwd met deze vragen en thema's en we vergroten hiermee de toegankelijkheid van de kunstprojecten. Ook verkennen we de mogelijkheid om met verschillende partners een bredere, maatschappelijke discussie te organiseren in de vorm van bijvoorbeeld een conferentie.

4 Meer informatie over dit kunstproject is te lezen in hoofdstuk 4.

2.2 Het proces

De notitie Expeditie Aalsmeer is opgesteld op basis van gesprekken tussen gemeente Aalsmeer, de adviescommissie beeldende kunst, lokale experts, kunstenaars en verschillende lokale organisaties. Voor de invulling van deze notitie is de samenwerking met lokale, sociale en culturele organisaties en inwoners van groot belang. We zoeken verbinding tussen partijen en passen verschillende methoden voor participatie toe.
Bij het verstrekken van de opdrachten kan het opdrachtgeverschap worden gedeeld met één of meerdere private of sociaal-culturele partners. Deze partners en/of inwoners zijn nauw betrokken bij de opdrachtformulering van de kunstenaars en nemen actief deel aan het proces. We democratiseren het opdrachtgeverschap van de kunstprojecten en delen het eigenaarschap van het kunstproject met inwoners, lokale organisaties én de gemeente. Hoe we deze participatie verder vormgeven staat uitgelegd in paragraaf 5.1.

3 Kunst als middel

In de Strategienota Sociaal Domein 2024 - 2027 'Omzien naar elkaar, verbinden en versterken' is de visie van gemeente Aalsmeer op beeldende kunst in de openbare ruimte opgenomen. In deze strategienota benadrukken we de rol van 'kunst als middel'. In deze sectie lichten we het belang van kunst voor de samenleving toe.

3.1 Het belang van kunst

Met kunst kun je inspelen op allerlei mogelijke initiatieven en ontwikkelingen binnen verschillende domeinen; sociaal, economisch, duurzaamheid en ruimtelijk. Zo kan kunst in de openbare ruimte een krachtige rol spelen in het verbeteren van de leefomgeving. Dit kan op verschillende manieren:

1. Aantrekkelijke ruimtes creëren: Kunstwerken kunnen saaie of verwaarloosde plekken transformeren tot aantrekkelijke en inspirerende ruimtes, waardoor het visuele landschap verbetert.
2. Identiteit en herkenning: Kunstwerken kunnen bijdragen aan een unieke identiteit van een wijk of stad, waardoor bewoners zich sterker verbonden voelen met hun omgeving.
3. Stimuleren van interactie: Kunst in de openbare ruimte kan fungeren als ontmoetingsplek, waar mensen samenkomen en met elkaar in gesprek raken.
4. Milieubewustzijn bevorderen: Kunstwerken kunnen ecologische thema's benadrukken, zoals duurzaamheid of biodiversiteit, wat mensen bewuster maakt van hun omgeving.

Naast de ruimtelijke aspecten, heeft kunst ook sociale aspecten, waaronder het versterken van de sociale cohesie. De sociale cohesie kan als volgt worden versterkt:

1. Gezamenlijke trots en eigenaarschap: Wanneer inwoners betrokken zijn bij de totstandkoming van kunst in hun wijk, voelen ze zich meer verbonden met hun buurt en met elkaar.
2. Dialoog en inclusiviteit: Kunst kan een middel zijn om maatschappelijke thema's te bespreken en verschillende groepen in de samenleving dichter bij elkaar te brengen.
3. Toegankelijkheid: Openbare kunst is voor iedereen toegankelijk en verlaagt daarmee de drempel om van kunst te genieten, wat inclusie en gelijkheid bevordert.

Je kunt stakeholders en inwoners betrekken in de verkenning en uitwerking van thema's voor kunstobjecten. Op deze manier creëer je een gevoel van herkenbaarheid en mede-eigenaarschap en stimuleer je de participatie van inwoners en andere betrokkenen. Inwoners voelen zich betrokken en gehoord, wat belangrijk is voor een gemeente die inzet op actieve participatie van de gemeenschap. Kunst kan zo ook de lokale culturele infrastructuur en nieuwe samenwerkingen aanjagen.

We willen via een kunstprogramma werken aan de verdieping en betekenis van bestaande sociale en cultuurhistorische waarden die voortkomen uit de economische activiteiten die de gemeente kenmerken. Ook de hieraan verbonden maatschappelijke en ruimtelijke opgaven, kansen en uitdagingen spelen hierin een rol. Door kunst aan te sluiten op belangrijke thema's en ontwikkelingen, wordt de rol en meerwaarde van kunstzinnige trajecten en processen duidelijker. Kunst verenigt, inspireert en emotioneert inwoners. Met kunst kun je moeilijke onderwerpen bespreekbaar maken, tot nieuwe perspectieven komen en het is een manier om jezelf te uiten.

Daarnaast spreekt het mensen aan op hun potentieel en handelingsbekwaamheid. Het proces om tot een kunstproject te komen faciliteert het gesprek tussen inwoners en organisaties en biedt dialoog tussen verschillende betrokkenen, wat het begrip voor elkaar verbetert. Ook maken we ruimte voor ontmoeting en verbinding tussen de verschillende deelnemers. Het ophalen van verhalen en ervaringen van inwoners is cruciaal. We vergroten de herkenbaarheid en versterken de culturele identiteit door inwoners en belanghebbenden te betrekken in het proces.

Met Expeditie Aalsmeer gaan we uit van het scheppende vermogen van kunst en cultuur in het maken van nieuwe beelden en voorstellingen voor de toekomst van de samenleving. Hiermee willen we de samenleving prikkelen tot nadenken en het bewustzijn vergroten. Met kunst kun je vanuit betrokkenheid tot de gedeelde waarde ‘creatie’ komen.

Kunst is hierin niet alleen een doel, maar ook een middel. Naast het verrijken van de omgeving en het maken van een positieve impact op de leefomgeving, is het ook een middel om verbinding te creëren.

4 Terugblik

De afgelopen jaren is er in Aalsmeer en Kudelstaart geëxperimenteerd met participatieve deelname voor de realisatie van meerdere kunstprojecten. Zo zijn er verschillende participatieve kunstprojecten gerealiseerd in de openbare ruimte. In dit hoofdstuk geven we inzage in de reeds uitgevoerde en al lopende projecten.

4.1 'De geschiedenis ligt eronder'

'De geschiedenis ligt eronder' is een kunstproject in samenwerking met Femke Kempkes. Het project is begonnen in 2022 en is gerealiseerd in2023. In een samenwerkingsverband tussen kunstenaars en inwoners van de gemeente is gewerkt aan het beschilderen van kunstkasten langs de N196. Het idee om zeven elektriciteitskasten langs de N196 te voorzien van kunst is samen met Femke Kempkes en Stichting Kunstkast bedacht en uitgewerkt. In deze uitwerking zijn zes kunstenaars op zoek gegaan naar de verhalen van Aalsmeer. Dit konden verhalen zijn van vroeger en van nu. Rondom de locatie van de elektriciteitskasten zijn inwonersbijeenkomsten of buurtwandelingen georganiseerd om mensen bijeen te brengen en verhalen en inspiratie te verzamelen voor een ontwerp. Het resultaat is een verhaallijn door het hart van Aalsmeer, ontworpen door zes kunstenaars op basis van de verhalen van de inwoners. De elektriciteitskasten bij de kruispunten en rotondes van de N196 in Aalsmeer, van de Dorpsstraat tot aan de Legmeerdijk, zijn op deze manier kunstobjecten geworden. Zie in afbeelding 1 voorbeelden van de kunstkasten in Aalsmeer.

Afbeelding 1: Kunstkasten in Aalsmeer. Bron: De Nieuwe Meerbode

4.2 Nieuw Calslagen

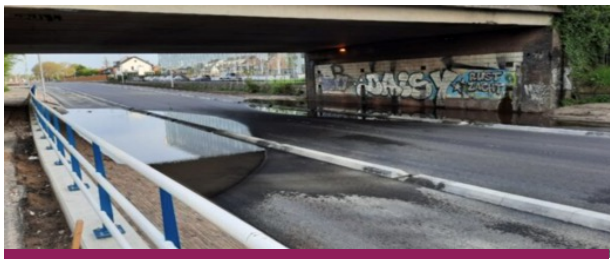
Ook op de locatie Nieuw Calslagen in Kudelstaart wordt een nieuw kunstwerk in de openbare ruimte gerealiseerd. Een van de uitgangspunten van deze locatie was het laten integreren van een kunstwerk in de herinrichting van deze historische locatie. Op Nieuw Calslagen zijn groen, erfgoed en kunst in samenhang ontworpen. Ook in dit traject zijn de kennis en verhalen van inwoners over de geschiedenis van Calslagen meegenomen bij het formuleren van de opdracht aan de kunstenaars en de beoordeling van de ontwerpen. Uiteindelijk zijn er drie ontwerpen ingediend, waarna een van de kunstenaars de opdracht heeft gekregen om kunstwerken te realiseren als onderdeel van de herinrichting van de locatie. Zie afbeelding 2 voor een deel van de kunstwerken uit het plan voor Nieuw Calslagen.

Afbeelding 2: Toekomstige kunstwerken op Calslagen. Bron: Maze de Boer

4.3 De N196

Momenteel loopt er een opdracht met kunstenaar Femke Kempkes voor een kunstwerk op de wanden onder het viaduct aan de N196. Deze wanden zijn bij de herinrichting van de N196 niet meegenomen. Op de wand is momenteel een graffiti boodschap gemaakt met de boodschap 'Daisy Rust Zacht', die verwijst naar een overleden persoon op deze plek. Dit vormt de aanleiding om middels een kunstopdracht te onderzoeken hoe we rouw en verlies een plek kunnen geven in de openbare ruimte. Dit kan leiden tot een kunstwerk dat ruimte geeft aan het memoreren van verlies. Momenteel onderzoeken we middels gesprekken de mogelijkheden voor wat of wie er gememoreerd moet worden en hoe we dat vorm kunnen geven, zodat het zoveel mogelijk inwoners gaat aanspreken. De afhandeling van dit project is meegenomen in de uitvoering van Expeditie Aalsmeer. Op afbeelding 3 is de locatie van het werk te zien.

Afbeelding 3: De locatie van de schildering aan de N196.

4.4 De Bovenlanden

Momenteel loopt er een opdracht met Stichting De Bovenlanden voor twee kunstprojecten in natuur- en cultuurgebied 'De Bovenlanden Aalsmeer'. Twee kunstenaars zijn in opdracht van De Bovenlanden gestart met twee verschillende kunstwerken. De ontwerpen voor deze kunstwerken zijn in het najaar van 2024 voorgelegd aan de Bovenlanden en beoordeeld door de adviescommissie beeldende kunst. De kunstprojecten worden in 2025 uitgevoerd en gaan uit van de cultuurhistorische- en natuurwaarden van het gebied. Ook dit project nemen we mee in de uitvoering van Expeditie Aalsmeer.

4.5 Toekomstige werken

Al deze eerder gerealiseerde projecten nemen we zoveel mogelijk mee naar één van de eindproducten van Expeditie Aalsmeer: een interactieve wandeling. Toekomstige projecten moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten: Er moet sprake zijn van participatie (1), het project moet de mogelijkheid bieden tot verbinding in/met de buitenruimte (2) en er moet een rol worden gegeven aan de Aalsmeerse en Kudelstaartse context (3). Tot slot is het wenselijk om het kunstproject ruimtelijk te verbinden met de andere kunstprojecten. In hoofdstuk 5 geven we een toelichting op deze pijlers.

5 Expeditie Aalsmeer

Expeditie Aalsmeer gaat uit van drie belangrijke pijlers: Participatie (1), verbinding (2) en de Aalsmeerse en Kudelstaartse context (3). In dit hoofdstuk lichten we deze pijlers toe en geven we een uitwerking van het eindproduct van Expeditie Aalsmeer: een interactieve wandeling door Aalsmeer en Kudelstaart langs kunstwerken, gecreëerd vóór én dóór de gemeenschap.

5.1 Participatie

De eerste belangrijke pijler is participatie. Door middel van participatie willen we Expeditie Aalsmeer verankeren binnen de gemeenschap. Met participatie doelen we op de (actieve) deelname van inwoners, ondernemers en lokale organisaties. In de 'Participatievisie Aalsmeer' benadrukken we het belang van participatie voor de gemeente Aalsmeer. Participatie van inwoners, ondernemers en organisaties speelt voor de gemeente een belangrijke rol bij besluitvorming. Het wetsvoorstel "participatie op decentraal niveau" wil de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid versterken. Met deze Notitie Beeldende Kunst haken we aan op Participatievisie Aalsmeer en de daarin benadrukte waarden; toegankelijkheid, inclusiviteit, deliberatie, transparantie en betrouwbaarheid.

We doen dit door middel van participatie.
Naast dat we samen met inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden plannen maken, uitvoeren en evalueren, geven we ook ruimte aan initiatieven uit de samenleving. Op deze manier stimuleren we kunstprojecten die vanuit de gemeenschap komen. Tegelijkertijd willen we ook op initiatief van de gemeente, samen met inwoners, kijken hoe we kunstprojecten in Aalsmeer en Kudelstaart kunnen realiseren.

Er is voor de realisatie van de verschillende kunstprojecten in de gemeente, op meerdere manieren sprake van participatie. Via participatie onder inwoners willen we te weten komen wat er speelt onder inwoners en welke onderwerpen, vragen, zorgen en wensen voor hen belangrijk zijn. Deze informatie halen we bij inwoners op om vervolgens samen het gesprek aan te gaan. Op basis van deze informatie kunnen we plannen maken met inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden.

We vinden het belangrijk dat bij ieder kunstproject de inwoners en lokale partners van de gemeente nauw betrokken zijn bij het creatieve proces van de kunstenaars en dat inwoners en lokale partners bij kunnen dragen aan het onderzoek waarmee het creatieve proces van de kunstenaars gevoed wordt. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld:

1. Ideevorming:
- Het organiseren van inspraakavonden, workshops of enquêtes waarin inwoners hun ideeën, wensen en behoeften kunnen delen.
- Het stimuleren van mensen om verhalen of symbolen die belangrijk zijn voor hun gemeenschap in te brengen als inspiratie voor het kunstwerk.

2. Samenwerking met kunstenaars:
- Het betrekken van inwoners bij het selectieproces van de kunstenaar en bij het vormgeven van het ontwerp.
- Het samenwerken van inwoners en kunstenaars tijdens de creatie van het kunstwerk, bijvoorbeeld door participatieve kunstprojecten.

5 Per 1 januari 2025 ingegaan. Meer informatie: Wet versterking participatie op decentraal niveau (36.210) - Eerste Kamer der Staten-Generaal

3. Educatie en bewustwording:

- Het verzorgen van educatieve activiteiten, zoals lezingen of rondleidingen, om inwoners te informeren over het doel en de betekenis van het kunstwerk.
- Het maken van ruimte voor discussies over hoe kunst maatschappelijke thema's kan adresseren.

4. Langdurig eigenaarschap:

- Het betrekken van inwoners bij het onderhoud en de instandhouding van het kunstwerk, zodat ze zich verantwoordelijk blijven voelen.
- Het creëren van mogelijkheden om periodiek feedback te geven over hoe het kunstwerk aansluit bij de wensen en behoeften van de wijk.

Door lokale projecten te realiseren verlagen we de drempel voor deelname en bereiken en verbinden we verschillende doelgroepen van de samenleving, wat aansluit bij pijler 2 van deze Notitie Beeldende Kunst. Het is het doel om betrokkenheid of eigenaarschap te creëren, zodat de resultaten van Expeditie Aalsmeer herkenning oproepen, omarmd worden door de lokale bevolking en organisaties, en aantrekkelijk zijn voor niet alleen een lokaal, maar zelfs een (inter)nationaal publiek. Dit laatste werkt dan weer positief door op toerisme richting Aalsmeer en Kudelstaart.

Door Expeditie Aalsmeer te baseren op de drie belangrijke pijlers biedt Expeditie Aalsmeer naast ruimte voor inwonersparticipatie ook de mogelijkheid voor initiatieven vanuit de samenleving. We staan open voor initiatieven die uit de samenleving komen en kijken hoe deze initiatieven een toevoeging kunnen zijn voor het algemene belang en hoe we dit kunnen ondersteunen. Hierbij kijken we ook hoe we inwonersgroepen die we niet zo vaak horen een stem kunnen geven. Dit doen we bijvoorbeeld door samen te werken met organisaties als Cultuurpunt en Participe. We zetten op deze manier de middelen van Expeditie Aalsmeer ook in voor projecten die vanuit de gemeenschap worden geïnitieerd. Ideeën vanuit de gemeenschap kunnen op deze wijze makkelijker worden gerealiseerd, zolang deze maar binnen de budgetten van Expeditie Aalsmeer vallen.

Participatieproces

Binnen Expeditie Aalsmeer is het voor ieder te realiseren kunstproject van belang dat er een participatieaanpak en een participatieplan wordt opgesteld. Voor het opstellen van deze participatieaanpak en het bijbehorende participatieplan volgen we de richtlijnen en regels uit de Participatievisie Aalsmeer (hoofdstuk 4 en 5). In deze participatieaanpak en het participatieplan worden de kaders van de participatie per kunstproject vastgelegd.

5.2 Verbinding in de buitenruimte

De tweede pijler is het creëren van verbinding in/met de buitenruimte. Dit kan de verbinding tussen inwoners en organisaties in de buitenruimte zijn, maar ook de verbinding met de natuur. Binnen Expeditie Aalsmeer moeten de te realiseren kunstprojecten bijdragen aan de verbinding tussen inwoners en organisaties en/of de verbinding met de natuur.

De verbinding tussen inwoners en organisaties

Zoals in hoofdstuk 3 genoemd, kan kunst de lokale culturele infrastructuur en nieuwe samenwerkingen aanjagen. Daarnaast kan kunst ook worden ingezet als middel tot verbinding tussen inwoners en organisaties. Middels kunst kun je bijvoorbeeld eenzaamheid tegengaan. Dit kan doordat de processen die aan de realisatie van de kunstprojecten voorafgaan inwoners en organisaties bijeenbrengt, maar ook doordat de kunstprojecten zelf de gelegenheid bieden tot ontmoeting in de openbare ruimte. We betrekken hier diverse groepen vanuit acties uit het Uitvoeringsplan Ontmoeten bij.

De verbinding met de natuur

Naast de verbinding in de buitenruimte, is ook de verbinding met de natuur van belang binnen de kunstprojecten van Expeditie Aalsmeer. In de Strategienota Sociaal Domein is opgenomen dat er vanuit bewoners en lokale partijen veel vraag is naar beeldende kunstprojecten ter verbetering van de leefomgeving. We willen de positie van beeldende kunst in de buitenruimte versterken. Beeldende kunst kan namelijk een rol van betekenis spelen in het versterken van welzijn, de sociale samenhang en natuurbeleving.

5.3 De Aalsmeerse en Kudelstaartse identiteit

Als derde belangrijke pijler is de Aalsmeerse en Kudelstaartse context meegenomen in Expeditie Aalsmeer. We vinden het van belang dat de Aalsmeerse en Kudelstaartse identiteit in alle kunstprojecten naar voren komt en dat een kunstproject passend is voor Aalsmeer en/of Kudelstaart.

Aalsmeer heeft een rijke historie en is van oudsher bekend als de 'Bloemenhoofdstad' van Nederland. De verbinding tussen water en de planten- en bloementeelt is bepalend voor Aalsmeer. Deze verbinding zou ook wel als de basis van de Aalsmeerse identiteit kunnen worden gezien. Dit wordt op culturele wijze bekrachtigd door onder andere het Flower Art Museum (FAM) en Stichting de Historische Tuin Aalsmeer.

Tegenwoordig vindt er in steeds mindere mate bloemen- plantenteelt plaats in Aalsmeer en draait het voornamelijk om de handel en distributie van bloemen. De invloed van de bloementeelt op het landschap en het alledaagse leven is nog steeds groot. Het is te zien dat het omliggende landschap grotendeels is gevormd door de economische bedrijvigheid rondom de planten- en bloementeelt. Hierdoor is een uniek veenweide landschap van eilanden en water ontstaan. Het landschap en de natuur worden steeds meer gezien als een ruimte voor recreatieve- en passieve natuurbeleving.

Aalsmeer en Kudelstaart zijn echter veel meer dan alleen de bloementeelt, waardoor het belangrijk is om verder te kijken dan dat. Denk hierbij aan thema's als natuurbescherming, duurzaamheid en andere sterke branches in de gemeente, zoals de scheepsbouw, glastuinbouw, handel en logistiek.

Per kunstproject is het belangrijk dat de Aalsmeerse en Kudelstaartse identiteit een plek krijgt in het project. Zo kijken we bij ieder kunstproject naar hoe deze identiteit een plek kan krijgen in het project en hoe deze identiteit kan worden versterkt. We richten ons hierbij ook op te toekomst. Zo kunnen we tijdens de participatie bijvoorbeeld de volgende vragen stellen: 'Waar kunnen we mee verder?', 'Wat zijn de uitdagingen en kansen?', 'Wat vraagt dat van ons?' en 'Hoe zouden Aalsmeer en Kudelstaart er in de toekomst uit kunnen zien?'. Op deze manier plaatsen we de kunstwerken in een hedendaagse, Aalsmeerse en Kudelstaartse context.

5.4 Een interactieve wandeling

Als één van de eindproducten willen we een interactieve wandeling realiseren. Het is hierbij niet alleen belangrijk dat de nieuwe kunstprojecten een duidelijke en fysieke verbinding met elkaar hebben, maar ook dat de huidige kunstwerken in de openbare ruimte een link met deze wandeling hebben. Zo willen we bewegwijzering implementeren en bij ieder kunstobject informatie over de werken plaatsen. Zo kunnen inwoners en bezoekers zich, indien gewenst, verder verdiepen in de werken. We voegen voor kinderen interactieve opdrachten toe aan de route. In deze opdrachten leggen we een link naar de kunstwerken. Denk hierbij aan kijk- en doe-opdrachten. Ook is er ruimte voor andere creatieve samenwerkingen. Zo kunnen we bij de wandeling, in samenwerking met Radio Aalsmeer, een podcast maken om de gebruikers van de route mee te nemen in het verhaal van Expeditie Aalsmeer. Met de interactieve wandeling sluit Expeditie Aalsmeer aan op de Agenda Economie en Recreatie & Toerisme Aalsmeer 2019. Deze agenda heeft als doel het versterken van de economische en toeristischrecreatieve structuur in Aalsmeer. De agenda gaat uit van Aalsmeer als bloem- en waterrijke vrijetijdsbestemming. Met de pijler 'De Aalsmeerse context' sluit Expeditie Aalsmeer hierop aan. Daarnaast zijn de projecten binnen Expeditie Aalsmeer en de interactieve wandeling een waardevolle toevoeging op het bestaande recreatieve aanbod.

Voorbeelden van projecten die onderdeel van Expeditie Aalsmeer kunnen uitmaken, zijn te vinden in bijlage 3.

6 Planning

In deze sectie is de planning van de notitie Expeditie Aalsmeer weergeven. We zetten de verschillende kunstprojecten overlappend aan elkaar op. De voorlopige faseplanning is in onderstaande tabel af te lezen.

Jaar	Wat	Tijdsplanning	Kosten
2025	Afhandeling van twee kunstprojecten in samenwerking met de Bovenlanden	Schetsontwerp bekend in 2024 Uitvoering in 2025	Cofinanciering van €40.000, waarvan €5.000 in 2024 en €35.000 in 2025, onttrokken uit de reserve kunstzinnige verfraaiing
2025	Afhandeling van het kunstproject onder het viaduct aan de N196	Schetsontwerp bekend in 2025 Uitvoering in 2025	€20.000 vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing
2025	Nieuw kunstproject: 'the greenhouse'	Schetsontwerp bekend in 2025 Uitvoering in 2025	€50.000 vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing
2026	Nieuw kunstproject in samenwerking met lokale organisaties/instanties	Schetsontwerp bekend in 2025 Uitvoering in 2026	€50.000 vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing
2027	Nieuw kunstproject in samenwerking met lokale organisaties/instanties	Schetsontwerp bekend in 2026 Uitvoering in 2027	€50.000 vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing
2028	Nieuw kunstproject in samenwerking met lokale organisaties/instanties	Schetsontwerp bekend in 2027 Uitvoering in 2028	€50.000 vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing
2029	Nieuw kunstproject in samenwerking met lokale organisaties/instanties	Schetsontwerp bekend in 2028 Uitvoering in 2029	€50.000 vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing

7 Monitoring en evaluatie

In de Strategienota Sociaal Domein 2024 - 2027 bespreken we het belang van monitoring en evaluatie. Om het effect van beeldende kunstprojecten te meten is het van belang om de uitkomsten van Expeditie Aalsmeer te monitoren. Dit doen we als volgt:

Bij het monitoren van Expeditie Aalsmeer kijken we naar het volgende:

1. Zijn de projecten volgens plan gerealiseerd (inclusief de drie pijlers uit Expeditie Aalsmeer: Participatie, Verbinding, De Aalsmeerse en Kudelstaartse context).
2. Hebben de projecten bijgedragen aan het versterken van de sociale samenhang
3. Is de leefomgeving volgens inwoners met de komst van de kunstprojecten verbeterd?

Punt 2 en 3 vraagt de projectleider uit onder deelnemers en inwoners.

Voor het jaar 2025 nemen we dit mee in de evaluatie van de nota Sociaal Domein (najaar 2025), voor de gehele periode (2025-2029) evalueren we Expeditie Aalsmeer eind 2029. Daarnaast nemen we de raad mee in welk project we het betreffende jaar uitvoeren en houden we de raad op de hoogte over de realisatie van afgeronde projecten.

8 Financiering

In dit hoofdstuk geven we inzicht in de begroting van het uitvoeringsplan en bespreken we de verschillende manieren van dekking.

8.1 Begroting

De uitvoering van Expeditie Aalsmeer bedraagt per jaar €50.000. Dit bedrag bekostigen we vanuit de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing. Deze reserve wordt momenteel niet standaard gevuld. Het gevolg is dat reserve de komende jaren afneemt tot nul, waarna nieuwe projecten niet meer mogelijk zijn. Daarom is het van belang om de reserve op peil te houden. De jaarlijkse begroting van Expeditie Aalsmeer is als volgt:

Jaarlijkse begroting Expeditie Aalsmeer 2025 - 2029			
Gemiddelde kosten		**Dekking**	
Kunstproject, inclusief eventueel benodigd projectleider (gemiddeld maximaal bedrag per jaar[6])	€50.000	Reserve Kunstzinnige Verfraaiing (gemiddeld maximaal bedrag per jaar)	€50.000
Totaal per jaar	**€50.000**	**Totaal per jaar**	**€50.000**

In het verleden is besloten dat het college ieder jaar maximaal €25.000 uit de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing kan putten voor het realiseren van beeldende kunst in de openbare ruimte, zonder dat hier een integraal plan onder lag. Voor het uitvoeren van Expeditie Aalsmeer is van belang dit besluit in te trekken (alle inzet voor beeldende kunstprojecten in de openbare ruimte valt daarmee onder Expeditie Aalsmeer) en uit te gaan van een maximale gemiddelde inzet van €50.000 per jaar. Voor het jaar 2025 is eenmalig een additioneel bedrag van circa €50.000 van belang voor al vanuit 2024 lopende kunstprojecten die we binnen Expeditie Aalsmeer gaan afronden.

Deze begroting moet op de langere termijn sluitend zijn. Dit vraagt om het tijdig vullen van de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing (zie paragraaf 6.2). Daarnaast willen we binnen Expeditie Aalsmeer andere mogelijkheden tot (aanvullende) financiering onderzoeken (zie paragraaf 6.3).

8.2 Reserve Kunstzinnige Verfraaiing

Gemeente Aalsmeer heeft een Reserve Kunstzinnige Verfraaiing. De omvang van deze reserve is op 1 januari 2025 €113.000. Expeditie Aalsmeer gaat uit van een jaarlijkse inzet voor kunstprojecten in de openbare ruimte vanuit deze reserve van maximaal €50.000. Om kunstprojecten voor langere tijd mogelijk te maken is een jaarlijkse aanvulling van de reserve met €50.000 per jaar daarom van belang.

In het verleden heeft de gemeente besloten de reserve te willen vullen vanuit bouwprojecten. Dit beleid bleek in de praktijk niet goed uitvoerbaar. Het voorstel is daarom nu om de reserve Kunstzinnige Verfraaiing 'indirect' te voeden vanuit de winsten grondexploitaties. We schrijven indirect omdat de voeding vanwege de financiële richtlijnen[7] loopt via de algemene reserve.

6 Met 'gemiddeld maximaal' wordt bedoeld dat als een kunstproject in het ene jaar een inzet vraagt die hoger is dan €50.000, dit betekent dat in de jaren daarna de inzet lager is, zodat de gemiddelde inzet over de jaren maximaal €50.000 is. Dit maakt het mogelijk dat als er zich unieke projecten voordoen die meer dan €50.000 kosten, deze toch uitgevoerd zouden kunnen worden.
7 Een directe onttrekking vanuit de grondexploitaties aan de reserve Kunstzinnige Verfraaiing is vanuit BBV-regelgeving niet mogelijk.

Ofwel: we stellen voor de reserve Kunstzinnige Verfraaiing te voeden met een eenmalige dotatie van €187.000 uit de algemene reserve in 2025, en de algemene reserve aan te vullen met een dotatie vanuit de bestemmingsreserve voorlopige winsten grondexploitaties.

De bestemmingsreserve voorlopige winsten grondexploitaties bevat op 1 januari 2025[8] €7.018.000. Een dotatie van €187.000 is 2,7% van de gehele bestemmingsreserve voorlopige winsten grondexploitaties, ofwel 0,5% per jaar. Een dergelijke bijdrage ligt ruim lager dan andere gemeenten in Nederland doen (meestal 1,5%), maar is afdoende en past bij gemeente Aalsmeer.
Met deze eenmalige dotatie komt het peil van de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing op €300.000. Hiermee beschikt de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing over voldoende middelen om Expeditie Aalsmeer van 2025 tot en met 2029 uit te voeren.

We stellen voor in 2029 Expeditie Aalsmeer te evalueren en op basis hiervan te bepalen of voortzetting van belang en passend is. Indien gekozen wordt voor voortzetting is het voorstel te overwegen opnieuw de reserve Kunstzinnige Verfraaiing te voeden vanuit winstnemingen van dan actieve grondexploitaties[9].

8.3 Mogelijkheden tot aanvullende financiering

Binnen Expeditie Aalsmeer verkennen we de mogelijkheden om ook via fondsen kunstprojecten binnen de gemeente (deels) te realiseren. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillende fondsen zoals het BPD Cultuurfonds, het Mondriaanfonds, het Fonds Cultuurparticipatie, het Prins Bernard Cultuurfonds en het BNG Cultuurfonds waar aanspraak op gemaakt kan worden. Deze fondsen kunnen we inzetten voor een heel project of losse onderdelen hiervan. Zo heeft het Mondriaanfonds voor €13.000 aan subsidie toegekend voor de ontwikkelfase van een project op De Bovenlanden. Voor de uitvoering van dit project vraagt De Bovenlanden bij het Mondriaanfonds nog eens 50% van de totale kosten aan[10].

Omdat fondsen op voorhand echter geen garantie tot financiering bieden, hebben we voor Expeditie Aalsmeer in paragraaf 8.2 een sluitend financieel dekkingsvoorstel voorgesteld en in de jaarlijkse begroting van Expeditie Aalsmeer geen rekening gehouden met fondsen als vorm van kostendekking. Met middelen uit fondsen kan het college besluiten de budgetten per kunstproject te vergroten, dan wel meerdere projecten per jaar mogelijk te maken. Indien inzet in een bepaald jaar niet mogelijk of zinvol is, kunnen deze middelen ook de inzet vanuit de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing in dat jaar beperken. Bij de evaluatie van Expeditie Aalsmeer in 2029 kan de raad vervolgens besluiten hoe met de in de reserve resterende middelen om te gaan.

8.4 Onderhoud

In de programmabegroting is vanaf 2025 een structureel bedrag opgenomen voor het beheer en onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte. Iedere vijf jaar wordt er een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor kunst in de openbare ruimte opgesteld. Het budget voor het beheer en onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte wordt voor de werkzaamheden uit dit MJOP ingezet. Hiermee wordt de dekking voor onderhoud aan bestaande en toekomstige werken gewaarborgd. Eventuele incidentele, grootschalige onderhoudswerkzaamheden kunnen ook vanuit de reserve kunstzinnige verfraaiing worden bekostigd.

8 Programmabegroting 2025.
9 via de Bestemmingreserve voorlopige winsten en de algemene reserve.
10 Meer informatie over het project waarbij dit in werking is gezet, is te vinden in paragraaf 4.4.

Bijlage 1: Adviescommissie beeldende kunst

In het selecteren van kunstenaars, het beoordelen van kwaliteit en het organiseren en financieren van beeldende kunstprojecten worden doorgaans in de praktijk verschillende benaderingen toegepast. Veel gemeenten met beeldende kunstopdrachten hebben een adviescommissie beeldende kunst. Deze commissie heeft adviserende, initiërende en uitvoerende taken, eventueel in samenwerking met een beleidsambtenaar van de gemeente of een adviseur. Ze adviseert niet alleen over kunstopdrachten, maar kan ook het volledige beeldende en kunstbeleid ondersteunen en begeleiden, inclusief tentoonstellingen en manifestaties. Commissieleden worden soms ingeschakeld bij de begeleiding van projecten buiten hun adviserende taak, waarvoor ze een aanvullende vergoeding kunnen ontvangen. Het betrekken van omwonenden bij besluitvorming, al dan niet in de commissie, is van groot belang. De benoemingsduur van commissieleden varieert van één tot meerdere jaren, al dan niet met de mogelijkheid tot verlenging. In 2023 is door de gemeente de Adviescommissie Beeldende Kunst samengesteld bestaande uit vier leden.

De commissie komt gemiddeld drie- of viermaal per jaar bij elkaar en wordt om advies gevraagd over plannen en voornemens die met de kunst in de openbare ruimte te maken hebben. De expertise van de kunstcommissie wordt indien nodig ook aangewend bij de ontwikkeling en begeleiding van kunstprojecten.

Bijlage 2: Beeldende kunst in de openbare ruimte

Locatie	Beeld	Kunstenaar	Materiaal
Raadhuisplein	Flora	Teun Roosenburg	Brons
J.P. Thijsselaan 10	De Buitelaars	Miep Maarse	Beton
Catharina Amalialaan 68a (achterkant school)	Nijlpaard	Miep Maarse	Brons
Fuutlaan 1/IJsvogelstraat	Spelende nijlpaarden	Miep Maarse	Brons
Hoek Legmeerdijk/ Hornmeerpark	Liggende bloem	Barbare Nanning	Keramiek
Zwarteweg 75-77	Zuil	Jan Snoeck	Keramiek
Seringenpark nabij nr. 13 (plantsoen)	Veulen	Jan Vermaat	Brons
Dorpsstraat 9 (bij het oude raadhuis)	Communicatie	Aart Lamberts	Brons
Zijdstraat 24A/Molenplein	De Paardendief	Leo van den Bos	Brons
Nabij Kanaalstraat 1 (Zorgcentrum Aalsmeer)	Omhelzing	Maja van Hall	Brons
Seringenpark	Gelakt stalen object	Peer Veneman	Gelakt staal
Langs Westeinderplas (Nabij recreatie eiland)	Heksenkring (20 stuks)	Leerlingen Florens College	Keramiek
Weteringplantsoen 24 (t.o.)	Viering	Dicky Brand	Gelakt staal
Van Swietenstraat t.o. nr. 55 (Kudelstaart)	Een groot echt beeld v. Aalsmeer	Johan Wagenaar	Staal/Brons/Haagbeuk
Stokkeland	1 for 1	Michael Jacklin	Gelakt staal
Stokkeland	Eurydice	Tine van de Weyer	Brons
Kudelstaartseweg 96	Het andere land	Hank Beeldenkamp	Belgisch hardsteen
Nabij Kanaalstraat 61 (aan het kanaal)	Mozaiëkbank	Anneke Harting	Keramiek/mozaiëk
Dorpsplein/Nieuw Oosteinde (Ruisvoornlaan/plein)	Een rozen hart v. Aalsmeer (5 stuks)	Iris La Rutte	Brons (rood geschilderd)
Dorpsplein/Nieuw Oosteinde (nabij Karperstraat 38)	Rozenboek	Iris La Rutte	Brons/Marmer
De Landjes/Nieuw Oosteinde (t.o. Boomgaard 95)	Het Beeld (man en vrouw) (2 stuks)	Herman Lammers	Aluminium
De Landjes/Nieuw Oosteinde (Vlinderweg 158)	Mannen in groen (3 stuks)	Sylvie Zijlmans	Brons
De Landjes/Nieuw Oosteinde (nabij Gemaalstraat 21)	Kanselkramen	Ben Raaijman	Hout/traanplaat en krijtbord
Schweitzerstraat (poeltje)	Oorlogsmonument		Oude propeller op sokkel
Herenweg t.h.v. nr. 11 / staande in het water (Kudelstaart)	Aalscholver	Wessel Bezemer	Brons op houten paal
Kruising Maarse en Kroonhof/Anjerhof	De Vleugels	Ben Guntenaar	
Anjerhof t.o. nr. 15 (parkeerplaats)	Drinkende giraf	Miep Maarse	Brons
Nabij Einsteinstraat 81 (winkelcentrum Kudelstaart)	Grote vissen	Wessel Bezemer	Brons
t.o. Gerberastraat 90 (nabij Hoflaantje)	Kunstbloem	Leonard Frederiks	Keramiek

Locatie	Beeld	Kunstenaar	Materiaal
Kudelstaartseweg tussen nr. 16 en 22	Lichtboei		Staal
Cornelis Claasz Baas Hof (Kudelstaart) nabij plantsoen	Liggend veulen	Wessel Bezemer	Brons
Cornelis Claasz Baas Hof (Kudelstaart) Einsteinstraat	Kokmeeuwen (3 stuks)	Wessel Bezemer	Brons
Dorpsstraat	Dorpspomp		
Spilstraat 5	Samen	Marga Brey	Brons
Stokkeland (eiland alleen bereikbaar met loopbrug)	Leeg middelpunt	Anjeliek Blauw	Beton
G. den Hartoglaan/ H. Buismalaan	Hell's Fury	Joop Kok	RVS
G. den Hartoglaan/H. Buismalaan	Aisikersfjild (Eizoekersveld)	Gerard Groenewoud en Tilly Bij	Aluminium, beton, hout
Ingang bij Stichting Ons Tweede Thuis	Totempaal	Ina de Lizer	Keramiek
Stokkeland	Geschonken kunstwerk		RVS
1e J.C. Mensinglaan, Aalsmeer	Spelende kinderen	George van der Wagt	Kalksteen

Bijlage 3: Voorbeeldprojecten Expeditie Aalsmeer

Vanuit Expeditie Aalsmeer willen we de komende jaren een aantal kunstprojecten realiseren. Het voornemen is om ieder jaar één project te realiseren. Hiervoor werken we samen met diverse, lokale organisaties. Voorbeelden van mogelijke projecten die we zouden kunnen uitvoeren staan in deze bijlage beschreven.

Afbeelding 4: Greenhouse in Kunstenlab Deventer. Bron: © Kunstenlab Deventer, Lieneke Hulshof

Greenhouse

De Aalsmeerse kunstenaar Ster Borgman heeft een uniek kunstwerk ontworpen; Greenhouse. Het kunstwerk is gemaakt van gerecycled glas uit Aalsmeer en geïnspireerd op de kassen in de gemeente. In de kas zelf kunnen objecten worden geplaatst. Daarnaast staat de kunstenaar open voor de mogelijkheid om de kunst met inwoners te creëren. Dit kan zijn door in gesprek te gaan met inwoners, maar ook door daadwerkelijk samen kunst te maken.

Stokkeland

Ook op Stokkeland is er ruimte voor een vernieuwend kunstproject. Omwonenden van park Stokkeland hebben behoefte aan meer betrokkenheid bij het park. In samenwerking met lokale kunstenaars, waaronder bijvoorbeeld Lou Lou van Staaveren, kan hier een heemtuin als kunstproject worden gerealiseerd. Er kan hierbij gebruik worden gemaakt van het fotoarchief van Albert Geleijn om de kennis over de oude boomkwekerij en andere lokale geschiedenissen tot uiting te laten komen. Dit kan het startpunt zijn voor het participatief verbeelden en ontwerpen van een heemtuin. Zo krijgt de heemtuin vanaf het begin een sterke, sociale component, creëert de tuin betrokkenheid van de omwonenden en verbindingen met het Stokkeland en inwoners onderling.

Ruimte voor initiatieven

Naast dat er al bestaande ideeën zijn, biedt Expeditie Aalsmeer ook de mogelijkheid aan inwoners om zelf met een idee voor een kunstproject in hun leefomgeving te komen of hun eigen behoeften op het gebied van kunst in hun leefomgeving aan te geven. Deze ideeën en behoeften worden vervolgens aan de adviescommissie beeldende kunst voorgelegd. De ideeën worden vervolgens getoetst op de pijlers uit Expeditie Aalsmeer en bij de behoeften vanuit de gemeenschap wordt gekeken hoe kunstprojecten hierop van invloed kunnen zijn en of er binnen Expeditie Aalsmeer mogelijkheden zijn om gehoor te geven aan deze behoeften. De middelen van Expeditie Aalsmeer kunnen op deze wijze voor en door de hele gemeenschap worden ingezet.

12 Lokale kunstenares die werkt met fotografie en tuinieren. Mede oprichter van het tijdschrift Pleasent Place, over de kunst van het tuinieren, waar kennis en kunde over tuinieren bij elkaar komen.
13 Oud plantsoenendienst gemeente Aalsmeer. Heeft in het verleden voor nieuwe planten, struiken en bloemen gezorgd vanuit zijn privé kwekerij. Hier heeft hij een fotoarchief over aangelegd.